

Nr 191.

Av herr **Asplund**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt tillämpning av lagen den 28 april 1926 om inskränkning i rätten till inmutning inom vissa län.

I en den 5 innevarande februari avlämnad proposition nr 66 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen besluta fortsatt tillämpning under år 1928 av lagen den 28 april 1926 om inskränkning i rätten till inmutning inom vissa län, vilken skall upphöra att gälla den 1 januari 1928.

I yttranden angående ifrågasatt förlängning under år 1927 av lagen den 31 maj 1918 med särskilda bestämmelser angående rätten till inmutning inom vissa län hade länsstyrelserna i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län samt bergmästaren i norra distriktet tillstyrkt sådan förlängning till utgången av år 1927. Kommerskollegium och Sveriges geologiska undersökning föreslog däremot beträffande Västerbottens län förbud mot inmutning för annans än kronans räkning utan Konungens för särskilt fall givna tillstånd såväl å fyndigheter på kronojord som för fyndigheter å enskild jord, utan att därvid angavs, huruvida någon förändring i inmutarens rättigheter och skyldigheter från bestämmelserna i gällande gruvestadga av den 16 maj 1884 borde i lagen eller särskilt för varje given dispens föreskrivas.

I statsrådsprotokoll av den 5 februari 1926 förklarade sig dåvarande justitieministern icke kunna biträda sistnämnda förslag i vidare mån än beträffande sådan kronojord inom Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län, som icke under ständig besittningsrätt innehaves eller är anslagen till boställe. Beträffande reglerna för dispensrättens handhavande, anfördes, att det för tillfället (»nu») icke vore möjligt utforma desamma, utan att Kungl. Maj:ts befogethet i detta avseende torde kunna angivas på samma sätt som för där avsedda fall skett i 1 § i lagen den 30 maj 1916 om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag. Tydligt mötte vissa svårigheter att utan infordrande av förnyade yttranden från vederbörande myndigheter hinna för då pågående riksdag framlägga förslag till sådana regler. Å andra sidan måste frågan om förlängning av 1918 års lag eller antagande av inmutningsförbud med dispensrätt avgöras av 1926 års riksdag, då förstnämnda lag enligt av 1925 års riksdag fattat beslut eljest skulle upphöra vid 1926 års utgång och fri inmutningsrätt enligt 1884 års gruvestadga bliva gällande även för kronojord i ovannämnda län.

Varken lagrådet eller 1926 års riksdag gjorde något uttalande beträffande reglerna för dispensrättens handhavande. På grund av dessa uteblivna erinringar har tillförordnade departementschefen nu gjort gällande, att Kungl. Maj:t skulle äga att på samma sätt som för där avsedda fall anges i 1 § i ovan nämnda lag den 30 maj 1916 uppställa regler beträffande de rättigheter och skyldigheter, som föranledas av en given dispens, och på grund därav lämnat utan avseende av samtliga fackmyndigheter gjorda tillstyrkande, att i 1926 års lag borde upptagas särskilda bestämmelser i ungefärlig överensstämmelse med den upphävda 1918 års lag beträffande *dels skyldighet för inmutaren* att vara underkastad de förändrade bestämmelser, som genom ny lagstiftning kunde bliva fastställda, dock med förstahandsrätt till ny upplåtelse framför andra enskilda, därest sådan enligt den nya lagen komme att ske under annan form än inmutning, *dels ock rätt för kronan* att dröja med anmälan om jordägarandelens begagnande under fem års tid efter det bestyrkt avskrift av mutsedeln ingivits till vederbörande länsstyrelse, i varje fall dock under minst ett års tid efter det utmåsläggning ägt rum, *dels slutligen förbud* mot överlåtelse av mutsedel utan granskning och påteckning av bergmästaren (de båda sista satserna ej upptagna i chefens för Sveriges geologiska undersökning yttrande). Då skiljaktigheten i de olika förslagen i övrigt endast rör en av undertecknad ensam förordad detalj, en sannolikt obehövligen erinran om att ansökan om mutsedel (för att dess giltighetstid i förhållande till andra inmutare måtte kunna bliva klart och ovederläggigen fastslagen) borde ingivas under i gällande gruvestadga föreskrivna former, kan jag icke finna att skiljaktigheten varit så avsevärd, att därav kunnat med fog dragas den slutsatsen, att angivande av de föreslagna villkoren i lagen skulle »ställa sig ganska vanskligt».

Beträffande den åberopade likformigheten mellan 1926 års lag och 1 § i den nys nämnda lagen den 30 maj 1916, kan jag icke underlåta att påpeka, det sistnämnda lagrum icke alls innehåller någon bestämmelse om dispensrätt överhuvud taget för Kungl. Maj:t från förbud mot inmutning utan tvärtom ett ovillkorligt förbud för utlänning att »i något fall härstädes inmuta mineralfyndighet». Därvid torde ingalunda någon rätt att ge dispens hava tillerkänts Kungl. Maj:t. Däremot talas i 2 § första stycket om dispensrätt till inmutning för svenskt handelsbolag m. fl., vari finnes utländsk bolagsman. Emellertid finnes icke i lagrummet någon antydning om, att andra bestämmelser än gällande gruvestadga innehåller vid dispens få göras beträffande inmutningsrättens innebörd, sökandens förhållande till ny gruvlagstiftning eller kronans speciella rättigheter framför enskilda jordägare, vilka förutsatts i de inkomna yttrandena.

Vidare torde böra påpekas, att i promulgationsbestämmelserna till lagen den 31 maj 1918 förordnas, att efter giltighetstidens slut dess 1 § skall upphöra att gälla »liksom lagens övriga bestämmelser icke skola tillämpas med avseende å inmutning, som sökes efter sistnämnda tid, *allt så framt ej Konungen med riksdagen annorlunda förordnar*». Tar man slutligen hänsyn därtill, att icke blott gruvestadgan av den 16 maj 1884 och alla i densamma gjorda ändringar förelagts riksdagen till godkännande utan även att detsamma skett med 1855 års gruvestadga, som godkänts av rikets detta år församlade ständer, allt

innan resp. lagar utfärdades, så torde goda skäl förefinnas för den i kommerskollegii yttrande (sid. 8 i prop.) uttalade farhågan att vid meddelande av dispens enligt 1926 års lag, varken de bestämmelser, som enligt 1918 års lag skyddade kronans intressen, eller andra särskilda vare sig mer eller mindre omfattande bestämmelser till skydd för samma intressen synas kunna ensamt av Kungl. Maj:t meddelas utöver eller stridande mot gruvestadgans bestämmelser.

Då jag emellertid för min del varit fullt förvissad därom, att ingendera statsmaktens avsikt vid antagandet av 1926 års lag varit, att vid meddelande av dispens inmutningsrätt skulle få beviljas vare sig för den obegränsade tid, som medgives enligt 1884 års gruvestadga eller med de mindre förmåner för kronan såsom jordägare, som innehållas i denna stadga, jämfört med motsvarande bestämmelser i den upphävda lagen av den 31 maj 1918, har jag likväl icke tvekat förorda, att dessa senare stadganden skulle föreskrivas såsom villkor vid det i propositionen omnämnda dispensfall, som under december 1926 förekommit beträffande 3 inmutningar å kronoparken Storålden inom Jörns socken av Västerbottens län. Kungl. Maj:ts resolution av den 10 december 1926 i detta ärende, som här bifogas i avskrift såsom bilaga B, har också såsom villkor upptagit icke blott nyssnämnda villkor utan även, med nedanangivna undantag, övriga bestämmelser i 1918 års lag uti så gott som ordagrann avskrift. Utelämnade äro endast 1 § (att järnmalm må inmutas endast för kronans räkning), 7 § (arbetstidens avkortning från normalt tre år till ett år och densamma förlängningsmöjlighet nedsatt från 2 år till 1 år) samt 11 § (förbud under de första nio kalenderåren efter mutsedlarnes utfärdande mot erläggande av avgift enligt 41 § gruvestadgan i stället för arbete).

Däremot har medtagits 5 §, vilken som en ren konsekvens av 1 § hade bort avföras samtidigt med denna, men som nu, ehuru ifrågavarande dispens tydligt medger inmutningsrätt även för järnmalm, förbjuder järnmalmens tillgodogörande annat än för gruvdriftens ändamål, exempelvis dess nedstjälpande i gruvan såsom igensättningsmaterial, och föreskriver att densamma i annat fall skall påkostas uppläggning på ett eventuellt genom särskild förrättning tilldelat område, för så vitt icke Kungl. Maj:t genom en ny särskild tillståndsprocedur medger inmutaren att behålla den järnmalm, som för nämnda ändamål icke nedstjälpes. Bestämmelserna i denna paragraf, som äro mycket dunkla och mångtydiga och föranledde mycket besvär och reservationer vid lagens antagande år 1918, skulle sannolikt icke ha fått stå kvar i lagen, om man ej betraktat hela lagen som ett mycket kortvarigt provisorium. Sedan, efter införande av förbud med dispens, hela bestämmelsen om absolut förbud mot inmutning av järnmalm blivit meningslös, och denna punkt i hittills föreliggande fall även av Kungl. Maj:t uteslutits från villkoren, bör även en sådan bestämmelse, som innefattas i 5 § av 1918 års lag, uteslutas.

Genom borttagande av bestämmelsen i 7 § av nämnda lag, vilket är fullt befogat på grund av de efter kristiden förändrade förhållandena, har möjlighet beretts för inmutaren att efter erhållen två års förlängning av den treåriga arbetstiden uppskjuta malmblootningen och ingivande av ansökan om utmål ända fram till den tidpunkt, fem år efter mutsedelns utfärdande, då kronans fata-

lietid för anmälan om jordägarandelens begagnande utgår. Härigenom kan kronan komma i en betydligt sämre ställning än en enskild jordägare, som enligt 1884 års gruvstadga har rätt att dröja med sådan anmälan ända till själva utmålsförrättningen, då inmutaren är skyldig att hava malmen blottad i så stor utsträckning, att dess brytvärdhet kan bedömas. I det angivna fallet skulle däremot förrättningen komma att äga rum ett stycke in på sjätte året, sedan fristen för kronan att anmäla sig för jordägarandelens begagnande redan utlupit. Ett införande av den utav kommerskollegium tillstyrkta bestämmelsen, att utom femårsfristen från mutsedelns utfärdande, en frist av ett år efter dagen för utmålsförrättningens avslutande beredes kronan, skulle däremot tillförsäkra kronan rätt att före avgörandet om begagnande av kronans jordägarandel ha till disposition ett år efter det utmål på grund av godkända malmblottningar blivit beviljat för övervägande av frågan och för eventuella ytterligare undersökningar.

Vad slutligen beträffar sloandet av bestämmelsen i 11 § av 1918 års lag, att försvarsarbetets utbytande mot avgift enligt 41 § i 1884 års gruvstadga är förbjudet under de nio första åren efter mutsedelns utfärdande, så motiveras detta till fullo därav, att framtvingande av ett forcerat tillgodogörande av de malmer, som enligt 1918 års lag fingo inmutas å kronojord, icke längre har samma fog för sig som under kristiden, då det var omöjligt att genom import täcka landets behov av dessa malmers metaller, vilkas pris då också var abnormt.

Ännu en kristidsbestämmelse, som avsåg att åstadkomma större lockelse till malmletning och ett snabbt öppnande av gruvdrift å påträffade fyndigheter, torde kunna saklöst slopas. Jag avser den i 4 § (punkt 2 i bilaga B) införda bestämmelsen, att inmutaren först tjugu år efter mutsedelns utfärdande skall vara skyldig underkasta sig ny gruvlagstiftning. Meningen med nu föreliggande lag om förbud mot inmutning med dispensrätt för Kungl. Maj:t i särskilt fall är ju ingalunda att åstadkomma någon direkt lockelse till malmletning å kronojord utan huvudsakligen, att då en malmletare, som å enskild mark uppsparat lösa malmblock eller dylikt, vid sin jakt efter dessa fasta klyft ledes in på kronojord, han skall kunna få rätt att fullfölja jakten till slut och tillförsäkra sig förstahandsrätt till den i fast klyft befintliga malmen, även om den befinnes ligga inom kronans rågångar. Vid sådant förhållande synes anledning saknas, att befria honom från skyldigheten att omedelbart underkasta sig en ny lagstiftning, varigenom man kan undvika ett alltför stort antal undantagsfall från denna lagstiftning. Jag har därför i 3 § i det förslag till särskilda bestämmelser angående villkoren för genom dispens medgiven inmutningsrätt, vilket jag framlagt i denna motion och som finnes intaget i bilaga A, strukit den i 4 § av 1918 års lag införda tjuguårsfristen.

I punkterna 6 och 7 i den kungl. resol. (bil. B) har in extenso införts 9 § resp. 10 § i 1918 års lag, vari, på grund av inmutarens förpliktelse att underkasta sig ny gruvlagstiftning, även om denna skulle innebära, att han mot viss ersättning för byggnader m. m. skulle avträda gruvan till kronan, stadgas förbud mot att vid utmålsförrättning få lösa för gruvdriften ovan jord

befintlig mark under de former, som innehållas i 1884 års gruvestadga. För sådan mark skall i stället erläggas en årlig avgift och för fullgörande härav ställas årlig pant eller borgen. Skulle gruvanläggningen på grund av förändrade konjunkturer eller av annan anledning övergivas, så får den förre innehavaren fortfarande erlägga den årliga avgiften och återfår icke heller nedsatt pant eller borgen, innan full lösen eller ersättning blivit fastställd och erlagd för all skada, som för framtiden uppkommit genom gruvanläggningen eller arbetet därstädes. Då sådan fastställelse icke läser kunna äga rum utan förrättning å ort och ställe, vilken i regel drager större kostnader än värdet av ställd pant och kan uppväga många årsavgifter, har resultatet i de flesta hittillsvarande fall, då enligt 1918 års lag inmutad och utmålslagd gruva övergivits, blivit det, att inmutaren icke återfått ställd pant och att, där han icke fortsatt att betala årlig avgift, han själv eller hans borgensmän kunna lagsökas å densamma i fortsättningen, därför att en förrättning för fastställelse av en skada, som oftast icke förefinnes, då kanske intet arbete företagits efter utmålsförrättningen, blir ändå dyrare. I jämförelse med sådana utsikter och de i varje fall stora besvär, som uppstå av den årliga avgiftens erläggande och förnyande av pant eller borgen, är den sannolikt några tiotal kronor större engångskostnad, som uppstår vid tillämpning av det i 1884 års gruvestadga bestämda markinlösenförfarandet långt fördelaktigare såväl för inmutaren som för kronan. Den förre blir då vid ett övergivande av gruvan helt fri från vidare utgifter vare sig för förrättningar eller för markavgifter och marken återfaller till kronan utan ersättning eller återbetalning, liksom fallet är med från enskild jordägare eller från kronan inom de sydligare länen inlöst mark. Skulle kronan efter utmålsförrättningen anmäla sig för jordägarandelens begagnande, skall ersättning för å densamma belöpande andel av värdet av förut inlöst mark återbetalas av kronan. Likaså går det ju lätt för sig, för det mindre sannolika fall, att gruva skulle frångå inmutaren på grund av ny gruvlagstiftning, att till den lösen, kronan i sådant fall skall erlägga för byggnader m. m., lägga det i regeln mycket blygsamma värdet av inlöst mark. Jag har i 3 och 4 §§ av mitt förslag i resp. bestämmelser efter orden »ersättning för värdet av» och före orden »byggnader och övriga anläggningar» infliktat orden »för gruvdriften inlöst mark samt av».

Vid uppgörandet av det i bilaga A intagna förslaget till »lag om inskränkning i rätten till inmutning inom vissa län» har jag, fränsett de obetydliga tillägg jag måst göra, noga följt ordalagen i motsvarande punkter och paragrafer av lagen den 31 maj 1918, vilket som av bilaga B framgår, även iakttagits av Kungl. Maj:t vid beviljad dispens. Då nämnda lag varit föremål för granskning av lagrådet, torde en förnyad granskning av detta förslag icke behöva bli så vidlyftig. Jag vill här nedan i korthet angiva de ändringar, som jag gjort i förslaget.

1 § i 1918 års lag har uteslutits likaså 5, 7, 9, 10 och 11 §§.

Med uteslutande av ändringar till följd av paragrafernas omnumrering äro ändringarna i de bibehållna paragraferna följande.

I förslagets 1 § har i början insatts: »Inmutning för annans än kronans

räkning må ej ske utan Konungens för särskilt fall givna tillstånd» (hämtade från lagen den 28 april 1926) och i slutet insatts ett nytt stycke: »Utöver vad sålunda föreskrives, äge Konungen för särskilt fall, där så befinnes lämpligt, vid beviljande av tillstånd till inmutning fastställa ytterligare villkor för tillgodoseende av kronans intressen.» Bestämmelsen avser att skapa nödig rörelsefrihet för de säkerligen tämligen sällsynta fall, då en nyupptäckt, ännu icke undersökt fyndighet redan från början kan konstateras hava så stort värde eller eljest sådana omständigheter föreligga, att speciella villkor för medgivande av inmutningsrätt kunna befinnas vara av behovet påkallade.

2 § lika med 3 § i 1918 års lag.

3 § lika med 4 § i 1918 års lag med utslutning av orden: »dock att inmutarens skyldighet i nämnda hänseende icke skall inträda förrän tjugu år förflutit från mutsedelns utfärdande», samt med tillägg i andra stycket efter orden »ersättning för värdet»: »av för gruvdriften inlöst mark och».

4 § motsvarar 6 § i 1918 års lag med tillägg i tredje stycket efter orden »ersätta värdet av»: »för gruvdriften inlöst mark samt av».

5 § motsvarar 8 § i 1918 års lag.

6 § motsvarar 12 § i 1918 års lag.

Beträffande tiden för lagens ikraftträdande har jag hyst tvekan huruvida jag skulle våga yrka på annat än att densamma skulle träda i kraft den 1 januari 1928 och 1926 års lag alltså bibehållas till den tid, då den, ifall den ej skulle förnyas, av sig själv upphör. Men då jag är övertygad att frågan om dispens för inmutning kommer att rätt ofta föreligga under innevarande år och 1926 års lag enligt min uppfattning dels icke klarlägger frågan om vilka inskränkningar eller förändringar i inmutningsrätten som kunna få göras i strid mot de f. n. i lag ensamt i 1884 års gruvestadga fastställda bestämmelserna dels föranleder avsevärda praktiska olägenheter vid utfärdandet av mutsedlar, i vilka bestämmelserna, sådana de kunna förekomma i varje särskilt dispensfall (»lex in casu»), måste inskrivas, publiceras i kyrka etc., ehuru de, såsom är förhållandet i här ovan relaterade fall, kunna upptaga flera sidor, så har jag tagit mig friheten föreslå lagens ikraftträdande redan den 1 juli innevarande år, då 1926 års lag följaktligen skulle upphöra att gälla. Jag hoppas, att, ifall sådant icke skulle kunna genomföras, lagutskottet välvilligt skall företaga ändring av promulgationsbestämmelserna såväl som av de detaljer i lagtexten, som kunna vara behövliga.

Under återopande av vad här ovan anförts får jag alltså hemställa, att riksdagen ville,

under förklaring att Kungl. Maj:ts proposition nr 66 till innevarande riksdag icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, för sin del antaga härvid såsom bilaga A fogade förslag till lag om inskränkning i rätten till inmutning inom vissa län.

Stockholm den 10 februari 1927.

C. I. Asplund.

Bilaga A.

F ö r s l a g

till

L a g**om inskränkning i rätten till inmutning inom vissa län.**

Härmed förordnas, att med avseende på rätten till inmutning av mineralfyndigheter å sådan inom Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län belägen kronojord, som ej innehaves under ständig besittningsrätt eller är anslagen till boställe, skola följande bestämmelser gälla:

1 §.

Inmutning för annans än kronans räkning må ej ske utan Konungens för särskilt fall givna tillstånd, och skola med avseende å inmutning samt de rättigheter och förpliktelser, som därav föranledas, föreskrifterna i 2—6 §§ här nedan jämte bestämmelserna i gruvestadgan den 16 maj 1884 lända till efterrättelse, de sistnämnda i den mån de äro förenliga med denna lag och i motsvarande tillämpning, där sådan av förhållandena påkallas.

Utöver vad sålunda föreskrives, äge Konungen för särskilt fall, där så befinnes lämpligt, vid beviljande av tillstånd till inmutning fastställa ytterligare villkor för tillgodoseende av kronans intressen.

2 §.

I mutsedel, som utfärdas för inmutning, varom i 1 § förmäles, skall erinran göras om att inmutarens rätt är begränsad genom stadgandena i denna lag.

3 §.

Inmutare, varom i 1 § förmäles, skall vara underkastad de förändrade bestämmelser, som genom ny lagstiftning kunna bliva fastställda och hava avseende å rätten att nyttja den genom inmutningen uppkomna gruvanläggningen eller gruvdriftens bedrivande å densamma. För den händelse genom blivande lagstiftning rätt att bearbeta mineralfyndighet göres beroende av särskilt tillstånd samt upptäckare av fyndighet medgives företräde till erhållande av dylikt tillstånd, skall sådan företrädesrätt tillkomma inmutaren för den genom inmutningen uppkomna gruvanläggningen.

Därest enligt ny lagstiftning företrädesrätt, varom ovan förmäles, icke skulle tillkomma upptäckare av mineralfyndighet samt inmutaren av sådan anledning skulle gå förlustig rätten till gruvan, skall inmutaren vara berättigad till ersättning för värdet av för gruvdriften inlöst mark och av byggnader och övriga anläggningar, som äro erforderliga för den fortsatta gruvdriften, ävensom för kostnaden för blottläggning och tillredning av mineraltillgångar, vilka vid hans avträdande av gruvan ligga färdiga för brytning. Inmutaren skall vara

underkastad vad den nya lagstiftningen kan komma att stadga angående sättet huru dylik ersättning i händelse av tvist skall fastställas.

4 §.

Med avseende å fyndighet, som inmutats enligt 1 §, äge kronan anmäla sig till begagnande av sin jordägarandel inom fem år från det avskrift av mutsedeln på grund av föreskriften i 13 § 1 mom. gruvestadgan blivit ingiven till Konungens befallningshavande; dock behöver sådan anmälan i intet fall göras tidigare än inom ett år från den dag förrättning, varigenom utmål blivit för fyndigheten utlagt, avslutats.

Där kronan ej begagnar jordägarandelen, skall inmutaren njuta densamma tillgodo med förpliktelse att för varje kalenderår från och med året efter utmålsläggningen, inom mars månad nästföljande år, till kronan erlægga den i tredje stycket av 17 § angivna avgäld.

Från den tid, kronan bevisligen hos inmutaren gjort anmälan om begagnande av sin jordägarandel, njute kronan delaktighet i anläggningen, dock med förbindelse att vidkännas motsvarande andel i alla kostnader, som för arbetets bedrivande därefter erfordras, ävensom att i enahanda förhållande ersätta värdet av för gruvdriften inlöst mark samt av de för arbetet nödiga och nyttiga byggnader, redskap och förråd, som dessförinnan blivit anskaffade. I kostnad, som inmutaren haft för fyndighetens undersökning och blottande, vare kronan ej skyldig taga del.

Uppstår tvist om beloppet av den ersättning, kronan bör giva, gånge med bestämmandet därav enligt 12 § gruvestadgan, och kronan njute icke desto mindre under tiden sin andel i anläggningen till godo.

5 §.

För fyndighet, som inmutats enligt 1 §, må utmål icke utläggas på annan mark än sådan kronan tillhörig jord, som avses i denna lag.

6 §.

Då inmutning skett enligt 1 §, vare överlåtelse av inmutningsrätten icke giltig, med mindre bergmästaren å mutsedeln gjort anteckning om överlåtelsen. För verkställandet av sådan anteckning skall mutsedeln bifogas, när anmälan enligt 56 § gruvestadgan göres om överlåtelsen. Därest den, till vilken överlåtelse skett, icke äger att utan Konungens tillstånd förvärva eller bearbeta mineralfyndighet samt dylikt tillstånd icke erhållits, skall bergmästaren förvägra anteckning, varom ovan oförmäles.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1927 och skall upphöra att gälla den 1 januari 1929. Genom denna lag upphäves lagen den 28 april 1926 om inskränkning i rätten till inmutning inom vissa län.

Avskrift.

Kungl. Maj:ts resolution, given Stockholms slott den 10 december 1926 å nedan omnämnda ansökning.

Skellefteå gruvaktiebolag har anhållit om tillstånd att under en tid av tre år verkställa inmutning inom ett å ansökningen bifogad kartskiss med röd färg angivet område av kronoparken Storålidan inom Jörns socken av Västerbottens län.

Häröver hava infordrade utlåtanden avgivits dels den 20 oktober 1926 av länsstyrelsen i Västerbottens län, som därvid överlämnat ett yttrande från bergmästaren i norra bergmästardistriktet, däri denne bland annat meddelat, att Skellefteå gruvaktiebolag i en till bergmästarämbetet den 18 augusti 1926 inkommen ansökning anhållit om mutsedlar å tre nyupptäckta svavelkisanledningar, benämnda Storålidan nr 1, 2 och 3 och belägna, enligt en till ämbetet insänd, yttrandet åtföljande karta, i nordöstra hörnet av det i nu föreliggande ansökning omnämnda området av kronoparken Storålidan, dels ock den 24 november 1926 av kommerskollegium, som därvid fogat ett yttrande i ärendet den 13 i samma månad av Sveriges geologiska undersökning.

Kungl. Maj:t bifaller med stöd av lagen om inskränkning i rätten till inmutning inom vissa län den 28 april 1926 (nr 88) på det sätt ansökningen, att inmutning i de ovan omnämnda, hos bergmästaren i norra bergmästaredistriktet gjorda ansökning avsedda tre svavelkisfyndigheterna å kronoparken Storålidan, benämnda Storålidan nr 1, 2 och 3, må ske för Skellefteå gruvaktiebolags räkning, under villkor, att med avseende å inmutningarna samt de rättigheter och förpliktelser, som därav föranledas, skola lända till efterrättelse föreskrifterna i punkterna 1—8 här nedan jämte bestämmelserna i gruvestadgan den 16 maj 1884, de sistnämnda i den mån de äro förenliga med föreskrifterna här nedan och i motsvarande tillämpning, där sådan av förhållandena påkallas.

1. I mutsedel, som på grund av detta tillstånd utfärdas, skall erinran göras om att inmutarens rätt är begränsad genom de nu meddelade villkoren.

2. Inmutaren skall vara underkastad de förändrade bestämmelser, som genom ny lagstiftning kunna bliva fastställda och hava avseende å rätten att nyttja den genom inmutningen uppkomna gruvanläggningen eller gruvdriftens bedrivande å densamma; dock att inmutarens skyldighet i nämnda hänseende icke skall inträda förrän tjugu år förflutit från mutsedelns utfärdande. För den händelse genom blivande lagstiftning rätt att bearbeta mineralfyndighet göres beroende av särskilt tillstånd samt upptäckare av fyndighet medgives företräde till erhållande av dylikt tillstånd, skall sådan företrädesrätt tillkomma inmutaren för den genom inmutningen uppkomna gruvanläggningen.

Därest enligt ny lagstiftning företrädesrätt, varom ovan förmåles, icke skulle tillkomma upptäckare av mineralfyndighet samt inmutaren av sådan anledning skulle gå förlustig rätten till gruvan, skall inmutaren vara berättigad till ersättning för värdet å byggnader och övriga anläggningar, som äro erforderliga för den fortsatta gruvdriften, ävensom för kostnaden för blottläggning och tillredning av mineraltillgångar, vilka vid hans avträdande av gruvan ligga färdiga till brytning. Inmutaren skall vara underkastad, vad den nya lag-

stiftningen kan komma att stadga angående sättet, huru dylik ersättning i händelse av tvist skall fastställas.

3. När inmutning skett, äger inmutaren uteslutande rätt att inom det inmutade området eller utmålet bearbeta och tillgodogöra sig såväl den inmutade mineralfyndigheten som andra enligt gruvestadgan inmutningsbara mineral med undantag av järnmalm.

Förutom de mineral, vilka inmutaren, efter vad nu är sagt, äger tillgodogöra sig, må järnmalm ävensom övriga mineraliska ämnen inom det inmutade området eller utmålet även av honom brytas, i den mån sådant är erforderligt för gruvarbetets ändamålsenliga drivande, och äge inmutaren därav använda, vad som behöves för gruvdriftens ändamål. Bruten järnmalm, som sålunda icke användes, må inmutaren icke utan Kungl. Maj:ts tillstånd behålla. Andra brutna mineral, som icke användas för gruvdriftens ändamål, må inmutaren behålla, så framt de icke av Kronan, mot erläggande av gottgörelse för brytnings- och uppfodringskostnader, avhämtas inom ett år efter tillsägelse. Uppstår tvist om beloppet av sådan gottgörelse, skall stadgandet i tredje stycket av 8 § gruvestadgan lända till efterrättelse.

Därest brytning av järnmalm visas vara erforderlig för gruvarbetets ändamålsenliga drivande, vare inmutaren berättigad att få sig av Kronan anvisat lämpligt område i närheten av utmålet för att användas till upplagsplats för sådan malm, till den del densamma icke användes för gruvdriftens ändamål. Anvisning av dylikt område äge inmutaren påkalla vid utmålsförrättningen eller i den ordning, som i 35 § gruvestadgan sägs. För begagnande av område, varom nu är fråga, vare inmutaren icke skyldig att utgiva ersättning.

4. Med avseende å fyndighet, varom nu är fråga, äge Kronan anmäla sig till begagnande av sin jordägarandel inom fem år från det avskrift av mutsedeln på grund av föreskriften i 13 § 1 mom. gruvestadgan blivit ingiven till länsstyrelsen i Västerbottens län.

Där Kronan ej begagnar jordägarandelen, skall inmutaren njuta densamma till godo med förpliktelse att för varje kalenderår från och med året efter utmålsläggningen, inom mars månad nästföljande år, till Kronan erlægga den i tredje stycket av 17 § gruvestadgan angivna avgäld.

Från den tid Kronan bevisligen hos inmutaren gjort anmälan om begagnande av sin jordägarandel, njute Kronan delaktighet i anläggningen, dock med förbindelse att vidkännas motsvarande andel i alla kostnader, som för arbetets bedrivande därefter erfordras, ävensom att i enahanda förhållande ersätta värdet av de för arbetet nödiga och nyttiga byggnader, redskap och förråd, som dessförrinnan blivit anskaffade. I kostnad, som inmutaren haft för fyndighetens undersökning och blottande, vare Kronan ej skyldig att taga del.

Uppstår tvist om beloppet av den ersättning Kronan bör giva, gånge med bestämmandet därav enligt 12 § gruvestadgan, och Kronan njute icke desto mindre under tiden sin andel i anläggningen till godo.

5. För fyndigheterna må utmål icke utläggas på annan mark än sådan Kronan tillhörig jord, som icke innehaves under ständig besittningsrätt eller är anslagen till boställe.

6. Har inmutning skett, skall lösen för mark, som inmutaren förklarar sig för utmålet behöva för sitt arbete ovan jord, ävensom sådan ersättning en gång för alla, varom 33 § gruvestadgan handlar, icke erläggas förrän med anledning av bestämmelserna i ny lag, varom ovan i punkt 1 förmåles, dylik lösen och ersättning må hava blivit fastställd; dock skall inmutaren enligt bestämmelserna i gruvestadgan vara skyldig lämna full ersättning för å området uppförd byggnad eller annan anläggning, som genom gruvdriften varder onyttig, ävensom för värdet av därå växande skog, i den mån Kronan icke kan tillgodogöra sig densamma.

Intill dess i övrigt lösen och ersättning blivit fastställd, skall inmutaren såsom gottgörelse för begagnandet av den mark han tager i anspråk inom utmålet, för skada och intrång samt för väg och plats för kraftledning för varje år förskottsvis erlägga avgift till Kronan ävensom till envar annan, vilkens rätt är i fråga. Storleken av sådan avgift skall vid utmålsläggningen bestämmas av förrättningsmannen och gode männen.

Därest, på sätt i 35 § gruvestadgan sägs, efter utmålsförrättningen för inmutaren yppas behov av ytterligare mark inom utmålet eller det visar sig nödigt, att väg till gruvan upptages eller plats för kraftledning beredes, skall på enahanda sätt årlig avgift därför bestämmas.

I händelse Kronan efter utmålsförrättningen anmäler sig till begagnande av sin jordägarandel, varde genom beslut, som på ansökan meddelas av bergmästaren, till Kronan utgående avgift minskad i förhållande till den andel, varmed Kronan ingår i gruvföretaget.

Varder gruvanläggningen övergiven, innan full lösen eller ersättning blivit fastställd, vare inmutaren skyldig utgiva gottgörelse för all skada, som för framtiden uppkommit genom gruvanläggningen eller arbetet därstädes. Under tiden, till dess denna gottgörelse blivit erlagd, ansvare inmutaren för fulla beloppet av den årliga avgift, som kan hava bestämts att utgå till den skadelidande. Yppas tvist om gottgörelse, varom nu är fråga, gånge med bestämmandet därav som i 12 § gruvestadgan sägs.

7. Som säkerhet för erläggande av avgift, varom i föregående punkt förmäles, skall inmutaren, inom trettio dagar efter det avgiften blivit bestämd, ställa borgen av minst två löftesmän, de där borga en för bägge och bägge för en såsom för egen skuld, och vilkas vederhäftighet är för länsstyrelsen i Västerbottens län känd eller behörigen styrkt. Sådan borgen skall gälla för minst fem och högst åtta år.

Om inmutaren sådant föredrager, må i stället för borgen nedsättas säkerhetshandlingar, som av länsstyrelsen godkännas, i värde motsvarande avgiften för tre år.

Minst ett år före utgången av den tid, för vilken borgen gäller, skall inmutaren avlämna ny säkerhet av den beskaffenhet, som förut är nämnd. Dör löftesman eller finner länsstyrelsen, att löftesman icke vidare kan anses för vederhäftig eller eljest att ställd säkerhet icke längre kan anses tillräcklig, skall inmutaren inom tre månader efter erhållet föreläggande avlämna ny säkerhet eller den ytterligare säkerhet, länsstyrelsen kan bestämma.

Försummar inmutaren att inom föreskriven tid ställa säkerhet, som ovan sägs, må länsstyrelsen förordna om inställande av arbetet inom utmålet till dess säkerhet, som finnes antaglig, blivit anskaffad.

8. Då inmutning skett, vare överlåtelse av inmutningsrätten icke giltig, med mindre bergmästaren å mutsedeln gjort anteckning om överlåtelsen. För verkställandet av sådan anteckning skall mutsedeln bifogas, när anmälan enligt 56 § gruvestadgan göres om överlåtelsen. Därest den, till vilken överlåtelsen skett, icke äger att utan Kungl. Maj:ts tillstånd förvärva eller bearbeta mineralfyndighet samt dylikt tillstånd icke erhållits, skall bergmästaren förvägra anteckning, varom ovan omförmäles.

GUSTAF.

Felix Hamrin.